

STEENUILEN OP DE BEVELANDEN

tussen 1996 EN 1997

Een vijftiental nestkasten voor Steenuilen zijn in februari 1997 geplaatst door Stichting Landschapsbeheer Zeeland in samenwerking met de Vogelwerkgroep, zie figuur 4. In de zomer van 1997 was nog geen van de geplaatste kasten door Steenuilen bezet. In de winter '97 /'98 zullen nog eens circa 20 nestkasten geplaatst worden.

Door André Hannewijk is in februari 1997 de folder 'Broedgelegenheid voor de Steenuil' ontwikkeld, vooral bedoeld voor terreineigenaren en -beheerders op de Bevelanden.

In de 'Zak' van Zuid-Beveland zijn nu 25 territoria bekend en in de 'Hals' nog eens twee. Het werkelijke aantal territoria ligt waarschijnlijk dicht bij de 30.

Nadat de inventarisatie in 1996 nog een verkennend karakter had is in het er op volgende jaar getracht het beeld te completeren door 'witte plekken' op de kaart alsnog te bezoeken en tips en waarnemingen na te trekken. De inventarisatie lijkt hiermee vrij volledig. Toch lijken nog enkele gevallen door de mazen van het net te zijn geglipt drie tussen 's Heer Abtskerke en Nisse. Vooral die aan de Palmboomseweg is opmerkelijk er is beide jaren door meerdere waarnemers gepost zonder resultaat, toch wist Chiel Jacobusse te melden dat deze oude stek nog steeds bezet is. Ook van andere locaties is gebleken dat er de ene keer wel door de Steenuilen werd gereageerd daar waar door andere waarnemers vergeefs was geluisterd. Dit kan ten eerste liggen aan de bereidheid van de vogels om te roepen. Maar ook kan het te maken hebben met kleine verschillen in wijze van inventariseren. Er kan verschil in de bandjes zijn geweest verschil in afspeelapparatuur en gebruikt volume. Bovendien zal de ene keer meer geduld zijn betracht door de waarnemers dan de andere. Ook was niet iedereen even bekend met de verschillende geluiden van de Steenuil. Hoewel vrij volledig is het beeld nog niet compleet Het blijft zinvol om nieuwe locaties te inventariseren, nabij bestaande broedgebieden of naar aanleiding van waarnemingen.

De kaart met territoria van v66r 1996 (fig. 1) is waarschijnlijk verre van volledig. Er is echter wel op te zien dat de Steenuil een ruimer verspreidingsgebied heeft gehad. Het huidige verspreidingsgebied kan gezien worden als een overblijfsel van het oude. De wij hoge dichtheid die plaatselijk nog is aangetroffen wijst waarschijnlijk niet op een toename maar eerder op grondigheid van inventariseren. Vergelijking van figuur 1 en 3 laat zien dat van het vroegere ruimere verspreidingsgebied slechts een kern is overgebleven. Alle buiten de kern gelegen territoria bleken verlaten.

Dat geen van de geplaatste nestkasten bezet was is niet verwonderlijk. De kasten zijn zoveel mogelijk geplaatst in gebieden net grenzend aan bestaande territoria om eventuele uitbreiding van het verspreidingsgebied mogelijk te maken. Deze zullen dus slechts bezet worden indien er een nieuw territorium gevestigd wordt. De reeds gevestigde paren van deze honkvaste vogelsoort zullen dit slechts doen bij ernstige verstoring van hun bestaande territorium of verlies van hun broedplaats. Ook kunnen nieuwe territoria bezet worden door rondzwervende jonge vogels die zich er vestigen. Dit is een kwestie van lange adem. De kasten waren overigens voor Steenuilen wat laat in het seizoen opgehangen. Eén van de problemen waar Steenuilen mee te kampen hebben is tekort aan broedplaatsen. Zo kan het gebeuren dat doordat hun oude broedboom omwaait <ijf de hoop stenen waarin ze broedden wordt opgeruimd, ze de laatste geschikte broedholte in hun territorium

verliezen. In dat geval moet het territorium verlaten worden. Zeker met de tegenwoordig dun gezaaide geschikte broedplaatsen kan het gebeuren dat de vogels ver weg zwerven of juist dan op onbekend terrein sneuvelen in het verkeer. Daarom is het ook goed om in bestaande territoria nestkasten te hangen. In geval van verlies van broedplaats is er dan een alternatief of ze kunnen de kast gewoon verkiezen boven hun oude nest.

Een populatie van 25 paar is waarschijnlijk nog wel levensvatbaar. We hopen dat mede door het ophangen van nestkasten het aantal Steenuilen weer wat toe gaat nemen. **STEENUILEN OP DE BEVELANDEN IN 1996 EN 1997**

RESULTATEN

In 1996 en 1997 tezamen werden 25 territoria geconstateerd in de Zak van Zuid-Beveland, In 1996 werden in dit gebied al 18 territoria (4) en in 1997 nog 7 nieuwe territoria gevonden. Geen enkele van de in het eerste jaar gevonden territoria was in het tweede jaar verlaten. De afgelopen januari was zeer koud geweest echter zonder veel sneeuwval. De meeste territoria zijn te vinden in een vrij aaneengesloten gebied tussen Heinkenszand, Ovezande en 's Gravenpolder, met de grootste dichtheid in het gebiedje Vlaandertje-Valdijk-Brilletjesdijk. De territoria liggen hier maximaal een kilometer van elkaar. Daarnaast is er een enigszins geïsoleerd drietal territoria ten westen van Heinkenszand. Tenslotte is er bij Driewegen nog één territorium dat behoorlijk geïsoleerd lijkt te zijn. Op Noord-Beveland werd beide jaren niet een territorium gevonden. Wel was er 's winters een exemplaar aanwezig aan de noordlangeweg te Colijnsplaat. Vermeld moet nog worden dat zich in ieder geval in 1996 in de hals van Zuid-Beveland nabij het Schelde-Rijnkanaal nog zeker twee territoria bevonden (4). Daarmee komt het totaal voor de Bevelanden 27.

DANKWOORD

Bij deze wil ik alle waarnemers harte danken voor de geleverde inspanning: André Hannewijk, Wout Bassie, Foort Minnaard, Edward Minnaar, Thijs Franse, Geert van de Vliet, Kees Tazelaar, Bram Korteknie, Karin Klip en Stefan Leloux. Soms vruchteloos volharden is niet eenvoudig! Gelukkig konden we ons nog verblijden met het waarnemen van de kometen van Hale-Bop en de Hyutake. Aanvullende informatie kwam van Petra Sloof Chiel Jacobusse, Rob Sponselee. Speciaal dank aan André voor het bijeengaren van oude gegevens en het opstarten van de inventarisatie. Jacco Walhout gaf toestemming voor het gebruik van zijn tekening.

TENSLOTTE

Bij deze wil ik iedereen vragen eventuele steenuilwaarnemingen op de Bevelanden, recente of oude, zelf verricht of vernomen van anderen, aan mij door te geven:

Mark Hoekstein